N. 78.

# KURYER LITEWSKI

w WILNIE w Srodę dnia 29 Września. V. S. ROKU 1806.

S. PETERSBURG V. S. d. 21 Września GL. Kamieński został Szefem Fanagoryiskiego półku grenadyerów: GM Popondopoło Koliwańskiego muszkietyerów. Półkownik Palicin Orłowskiego muszkietyerów. Półkownik Udom Halickiego muszkietyerów. Fligel Adjutant X. Trubecki Półkownikiem w Kawalergardzkim półku. GM. Brunow uwalnia się od służby z mundurem i pensyą całey gaży. Kawalergardów Rotmistrz Lewenwold z rangą Półkownika i mundurem. Leib huzarów Rotmistrz Nasalin z rangą Półkownika. Zonie Półkownika Pertes z Starostwa Tyrszklewskiego w Powiecie Telszewskim, z dochodu za kwartę wchodzącego do skarbu płacona będzie część taka, iaką według lustracyi dzisieyszy dzierżawca odbiera; po śmierci zaś Ważyńskich Starostwo oddać Półkownikowey kazano. Maiątek Zalesie w Powiecie Dziśnieńskim po upłynieniu arendy terazn. dany będzie Półkownikow Czalikow.

W mieście Gruzińskiém Tiflis przed 2 laty założono szkołę; którey uczniowie r. ter. w Lipcu dali dowod publiczny postępku swego; doświadczenie 3 d. trwało; pytania zadawał Rządca Gruzyi akt. Stanu Konsyliżrz Litwinow, w obec ości GG. Nieświetaiew, Portniagin, Mamatkazin, Gruzińskiego Katolikos, Metropolity Tifliskiego, Arcy B. Ormiańskiego, wielu Biskupów, Officyerów, i obywatelów; naostatek Carowey Imerytyńskiey Anny. Dawali sprawę uczniowie z Rossyiskiego, Gruzińskiego, Łacińskiego, i Niemieckiego ięzyków, nauki Chrześciańskiey, Gramatyki, Arytmetyki, Logiki, Retoryki; złożyli historyą Gruzińską przez się tłumaczoną na ięzyk Rossyiski. Nakoniec Rządca rozdawał w książkach nadgrody pilnieyszym, i do stołu swoiego z ich Rodzicami zaprosił: Carowa szkole darowała zegar, Konsyliarz Romeński wiele dzieł przednieyszych w Rossyiskim ięzyku.

BELGRAD d. 14 Września. W okolicach naszych Serwianie ogniem i żelazem nie przestaią niszczyć, cokolwiek do użytku ludzkiego służyć mogło, chcąc tym sposobem ogłodzić załogę. Dawno iuż oświadczył Czerny, że z 30. t. Serwianów szturm przypuściwszy do murów, łatwoby potrafił dobyć twierdzę; przenosi iednak zwycięztwo niekrwawe. Jeżeli spodziewa się nakłonić Jańczarów do złożenia broni dla niedostatku żywności, bardzo błądzi; nie zbywa miastu na niczém, dopóki otwartą ma kommunikacyą z Węgrami. Ma nawet pieniądze Kusanzy: niedawno Basza Orsowy przysłał znaczną summę na wypłacenie żołdu zaległego, i razem ostrzegł, że ten iest ostatni posiłek, innego spodziewać się nie maiąc oblężeni, starać się powinni Dunaiem, czyliteż przez kray Austryacki drogę sobie otworzyć do prowincyi Ottomańskich: lecz ta powieść rόwnie wątpliwa iest, iak druga, że 50 t. Turków iuż zebranych na granicach Serwii, bez słuszney przyczyny rozeszło się do domów.

D. 9 z Sabacz raz ieszcze 1200 Turków zrobiło wycieczkę; po krwawey bitwie straciwszy 700 ludzi reszta do murów uciekła; Serwianow 400 poległo. W Semendryi Biskup Serwii zwołał Duchownych na Synod, do którego zaproszono znacznieyszych obywatelów; ci wziowszy na siebie Reprezentantów postać, obyczaiem w rewolucyach przyiętym, chcieli sobie przywłaszczyć naywyższą władzę w interessach cywilnych i woyskowych. Przybiega na mieysce ostrzeżony Czerny, i rozwiązuie Synod oświadczaiąc, że dopóki żyie, s m rządzić i rozkazywać będzie. Zamieszania wewnętrzne w Turcyi Europeyskiey coraz gorszą postać biorą. Hospodarowie Multański i Wołoski za granicę uszli, nie chcąc według Sułtańskiego rozkazu iechać do Constantinopola, ostrzeżeni iak słychać, o wiszącém niebezpieczeństwie. Z drugiey strony nie tylko Jańczarowie trwaią w uporze, aleteż cała prawie Romelia bierze się do broni przeciw regularnemu żołnierzowi. Co większa, w okolicach Constantinopola, w samey nawet stolicy rozruch powstał, w którym W. Wezyr blizkim był utraty życia. Lecz o tém zdarzeniu czekamy pewnieyszego doniesienia.

WIEDEN d. 24 Września. Arcy X. Józef Palatinus obecnym w stolicy naszey Magnatom Królestwa Węgierskiego dał wielką biesiadę w Augarten, po którey na konferencyą zawołani z ust iego słyszeli, iakie propozycye od dworu podane być maią Stanom względem przyszłych odmian konstytucyi kraiowey, przyłożenia się narodu całego do zapłacenia długów Monarchii, wprowadzenia nowych podatków. Na propozycye tak ważne odpowiedź ostateczna nie mogła być dana przez obywatelów prywatnych; iuż zaś względem zwołania Seymu w czasie krótkim iednomyślnie radzili Magnatowie, prożbę podać do Cesarza Króla swoiego, ażeby wzgląd maiąc na czas nieco spoźniony, zagaienie obrad publicznych odłożyć kazał do następuiącey wiosny; tym sposobem ułatwiwszy gospodarskie zabawy obywatele Węgierscy czas będą mieli do zastanowienia się doyrzałego nad żądanemi od rządu odmianami: Comitaty zaś do napisania stosownych instrukcyi dla deputatów swoich. Rozumiemy że Monarcha na to pozwoli.

Z Berlina i Drezna wiadomość przyszła, że posłowie Francuzcy u tych dworów, Laforest i Durand prosili o pasporta do prędkiego wyiazdu. Straszna burza w Węgierskich winnicach nie małą szkodę sprawiła, naybardziey Tokayskich. Przez Semlin doniesiono, że gdy z urzędu złożony Hospodar Morusi wyieżdżał do Constantinopola, sprawę dać maiąc Porcie z rządów swoich, wszyscy obywatele dali temu Panu nie oboiętne dowody przywiązania i szacunku: Boiarowie przeprowadzili do granic. Następca iego Callimachi w Iassach spodziewany do Bukarestu iuż przybył. W Serwii woyna domowa nie zbliża się do końca; Czerny ma dziś do czynienia z samemi tylko Bośniakami i słabemi dywizyami wosk Tureckich, które od wschodu przybyły; te liczbą słabsze, czynić zaczepnie nie mogąc, czekaią przyiścia woysk większych od Adrianopola, gdzie Wezyr i przednieysi z nim Baszowie są

zatrudnieni uśmierzeniem Janczarów i ludu zbuntowanego. Miasto Raguza ma być uwolnione przez Sułtana od płacenia haraczu; na czas zamierzony, czyliteż na zawsze nie wiadomo.

D. 27 Września Cesarzowa Imć dała order krzyża gwiazdzistego X. Lichtenstein, Hr Heyster, Deim, Wratislaw, Wagensberg, Altems, Ponkraz Spork, Blumegen, Rodem, Barbolani, Thurheim. Gubernator Gallicyi Urmeny został sędzią naywyższym Królestwa Węgierskiego. GL. Meerveldt posłuiącemu w Petersburgu na ekwipaż dano ze skarbu 40 t. zł. ryń. Czas i mieysce, na które ma być zwołany Seym Węgierski nie są wyznaczone. Arcy X. Karol chce stanąć pośrod zgromadzenia, iako ieden z obywatelów; cały dwór iego przyioł ubior kraiowy. Procz fortec, które stawiać mamy na granicach Bawarskich i Włoskich, inna będzie założona w Austryi niższey: ażeby robota prędzey dokończona była, wiele t. żołnierzy rząd użyć postanowił, podwyższaiąc dla nich opłatę. Na przyszłym Seymie Sclavonia. Croacya, Illirya, Transylvania maią być wcielone do Węgier, ażeby odtąd wszystkie te prowincye składały narod ieden bez różnicy.

Arcy X. Karol iako Generalissimus drukować kazał nowe dzieło, instrukcyą dla GG. Austryackich, ażeby iednym sposobem podczas pokoiu ćwicząc półki i dywizye, tych podczas woyny łatwiey używać mogli ku potrzebie: księga ma być rozdana po nowym roku: autorem iey G. Grunne. Jest wiadomość, że Austryackie woyska opuściły kray Saltzburgski, których mieysce zastąpią Francuzi, na mocy zaszłey umowy. Jeńców naszych dotąd nie uwolniono, chociaż są w Bawaryi blizko granic oyczystych. Ponieważ woyna w Niemczech nowa dziś nie iest niepodobną, Cesarz wielkie magazyny w Czechach i Morawii zakładać kazał tamże ma zgromadzić się woysko obserwacyine. Graf Almasy będzie Gubernatorem Gallicyi. X. Nassau Usingen wszedłszy do związku Reńskiego, dymissyą otrzymał od służby Austryackiey.

Pod Munckendorf oboz iest wytknięty, do którego wniść ma wiele naszych regimentów na zwyczayne ćwiczenia w iesieni. Ambassador Francuzki Larochefoucault do zdrowia przyszedłszy, audyencye miewa u Cesarza; owoc negocyacyi iego czas okaże. Do Tirnau miasta Węgierskiego zgromadzić kazano liczną woyska dywizyą; tamże kościoł naywiększy obrócono na magazyn prochowy, którego złożono 30 t. centnarów. Słychać, iż twierdza Braunau ostatecznie ma być oddana Austryakom d. 16 Pazdziernika, chociażby nawet okoliczności zciągaiące się do Albanii przed tym czasem ułatwione nie były. X. Ypsilanti mieszka w Transylwanii z familią i wielu znacznieyszemi obywatelami kraiu, którym rządził. Ucieczki iego przyczyną być miał rozruch straszliwy, który powstał w Państwie Tureckiem, dla wiadomych przyczyn.

Mieszkańce naszey stolicy i prowincyi dziedzicznych znoszą teraz tłumem do mennicy złote i srebrne naczynia: tym sposobem zmnieyszy się opłata od nich do skarbu spodziewana, lecz moneta cyrkulować zacznie. Bankierowie: Fries Geymuller, Steyner, ofiarowali się dać wcześnie skarbowi summę 75 mill. złot. ryńs. potrzebną na zmnieyszenie rozmnożonych bankocetlów, przestaiąc sami na wybieraniu podatków, które obywatele wnosić maią przez 5 lat nast.

NAUMBURG d. 21 Września X. Brunswicki dziś tu przybył, iutro przenosi główną kwaterę do Mulhlhausen. gdzie G. Ruchel z częścią regimentów Hannowerskich iuż stanoł. Deszcze mamy obfite od dawnego czasu, przez co drogi stały się niewygodne dla armii śpiesznie ciągnących, padło wiele obywatelskich koni do przewożenia obozów użytych. Saskie woyska w blizkości miasta naszego wkrótce zgromadzone być maią. G. Kalkreuth idący od granic Pomorskich znayduie się teraz w Wittenbergu. Powiat Saal ofiarował Królowi Pruskiemu dobrowolny zaciąg 400 strzelców, których obywatele w żywność opatrzyć powinni na kampanią. Monarcha gorliwość taką pochwalił. Wielu Studentów z Akademii w Halle ochotę oświadczyło do służenia w półkach Huzarskich. Minister Haugwitz przyiechał do Merseburga. Słychać, że G. Knobelsdorf odwołany iest z Paryża; i Francuzki poseł La Forest ma Berlin opuścić.

BERLIN d. 4 Pazdzienika. Cokolwiek donosiły pisma Francuzkie o śmierci X. Hesse Philipsthal w Gaecie ranionego, to pewna że dotąd żyie, i ma nadzieię odzyskania zdrowia, d. 10 Sierpnia sam familii swoiey doniosł o tém własną ręką z Palermu.

Armia Pruska dziś liczy 5 Feld Marszałków X. Brunświckiego, Elektora Hesse Cassel, Moellendorf 7 G. infanteryi, X. Ferdynanda Pruskiego, Anhalt Dessau, X. Hohenlohe, Courbiere, Colorg, Kleist, Pirch, 5 G. kawaleryi, Kalckreuth, Schulemburg, X. Eugeniusza Wurtembergskiego, X. Saxe Weimar, Koehler, 28 GL. infanteryi Owstien, Geusau, X. Orange, Lusi, Merkatz, Kunheim, Ruits, X. Ludwika Pruskiego, Lahr, Ruchel, Schmettau, Manstein, Larisch, Thile, Arnim, Wartensleben, Reinhart, Tempelhof, X. Hesse, Seihert, Winning, Ploetz, Grawerde, Kalckreuth, Sleensen, Ramberg, Thadden Lattorf; 11 GL. kawaleryi: Maxymiliana 1. Pritwitz, Katte, Elsner, Bismarck, Blucher, Holzendorf, Brusewitz, Heising, Herzberg, L' Estocq, 100 GM. 183 Półkowników, 162 Podpółkowników, 666 Majorów, 250 t. żołnierzy. Utrzymywanie tey armii kosztuie na rok skarbowi 24 mill. reichs talarów Woysko Elektora Saskiego liczy głów 54 t. Elektora Hesse Cassel 25 t. O woysku Pruskiém wkrótce dokładnieyszą wiadomość damy, przestaiąc na tém doniesieniu, że wszystkie regimenta konne i piesze dziś są w obozach, wyiowszy same tylko garnizonowe.

Słychać, że poseł Francuzki Laforest opuścił naszą stolicę. Fryderyk 3 niedawno pisał do G. Hirschfeld kommenderuiącego w Potzdamie. Monarcha rozkazuiąc w pole ruszyć woysko w tém mieście stoiące, oświadcza, iż ieżeli słuszne i sprawiedliwe żądania iego nie będą przyięte, spodziewa się widzieć rycerstwo Pruskie utrzymuiące sławę na dawnych woynach nabytą. Jest podobieństwo, że GL. Ruchel teraz bawiący w Hannowerze, otrzyma naywyższą kommendę w Westfalii. Pisma tuteysze gromią surowie dzienniki Paryzkie które przeciw temu wodzowi nieuważnie powstały. usprawiedliwiaią oraz XX. Rzeskich do Federacyi Reńskiey nie wchodzących, iacy są Elektorowie Saski i Hesse Cassel, dowodząc że ci nie tylko rozdwoieni nie są, ale owszem z Berlińskim dworem iedno trzymaią, dla zachowania udzielności narodu Niemieckiego.

Woyska Pruskie coraz bardziey napełniaią kray Saski, Elektorskie dotąd nie połączyły się z niemi. X. Brunświcki kwaterę głowną przenosi do Hof w Frankonii; X. Ludwik Pruski prowadzi straż przednią. Poseł Lucchesini powracaiąc z Paryża udał się prosto do Merseburg do Króla Ważne pytanie o woynie i pokoiu będzie rozwiązane, gdy podane zostaną nawzaiem ostateczne odpowiedzi między rządem naszym i Francuzkim, co wkrótce musi nastąpić.

LONDYN d. 24 Września. Smierć Foxa pociągnęła dość znaczne za sobą odmiany w Ministeryum Brytańnii W. Grenville został u steru rządowego, iako Prezydent skarbowey kommissyi; brat iego będzie

Prezydentem Admiralicyi na mieyscu Lorda Spencer; Howick Sekretarzem Stanu do zagranicznych interessów, zastępuiąc zmarłego przyiaciela; Lord Sidmouth Prezydentem rady Królewskiey na mieyscu Lorda Fitzwilliam, który iednak w teyże radzie zasiadać nie przestał; Lord Holland Pieczętarzem na mieyscu Lorda Sidmouth; Tierney Prezydentem Indyiskich interessów na mieyscu nowego Prezydenta Admiralicyi.

Adm. Strachan, nie do Indyi wschodniey iak rozumiano, lecz do wysp Antilskich był wysłany; d. 8 Sierpnia zawinoł do Barbados z okrętami lin. Cesar, Audacious, Terrible, Montagu, Belleisle, Bellona, Triumph od 74 armat. Wysłania iego w te strony pobudką była niepewność względem obrótów Adm. Willaumetz, który gdzie się znayduie niewiadomo, i doniesienie do Admiralicyi przysłane, że inna Francuzów eskadra z 3 okrętów lin. złożona do Martiniki przybyła, którą miał wkrótce zmocnić Lallemant: ten iednak stoi w Rochefort. Dziś słychać, że Strachan krótko bawiąc w Barbados, stanoł przed Fort Royal, gdzie G. Kapitan Villaret wiele żywności kazał przygotować dla woysk morskich i lądowych z Europy spodziewanych; ztąd wnosiemy, że nieprzyiaciel gotnie się do nowey wyprawy na zniszczenie wysp cukrowych. Niepodobna do wiary iest pogłoska, iż Willaumetz do Martiniki powrócił: ta pewnieysza, że korsarze Guadalupy korzystać na handlu naszym nie przestali, zabieraiąc wiele statków kupieckich.

Troskliwa iest publiczność Londyńska o los Calabryi; wodzowie nasi dawno donioslszy o pierwiastkowych powodzeniach swoich na lądzie Włoskim, o dalszych czynnościach milczą. Piszą z Messiny, że Ferdynand 4 nadgradzaiąc męztwo i przezorność okazaną w zwyciężeniu G. Regnier, G. Stuart darował tytuł Graffa Maida z dobrami i dochodem bardzo znacznym. O tey bitwie mamy następuiące szczegóły. G. Regnier liczył blizko 8 t. ludu, Stuart ledwie 5 t. Francuzi rzekę obozy przedzielaiącą przeszełszy, silnie attakowali, 1 półk lekkiey piechoty, nad inne sławnieyszy, biiąc bagnetem nic nie sprawił. niepodobna było przełamać Angielskie bagnety. Między ieńcami znayduie się Półkownik Szwaycar Clavel; poymanemu G. Compere piłować rękę musiano; ranę odnieśli GG. Regnier i Pere

Liczne woyska zabieraią się w Portsmouth na okręta; te które były w Plymouth przyłączyły się do nich; wodzami naznaczeni GG. Wellesley i Prevost; zgadnąć trudno, dokąd póydzie która dywizya; to pewna, iż iedną wyszlemy do Buenos Ayres, drugą do Sycylii. Z wiadomości zebranych w Calabryi iest pewność, iż Francuzi szczerze zamyślali o przeyściu Messińskiey ciaśniny; lecz Sidney Smith zniszczył w kilku portach statki do tego zgotowane, i drzewo do budowania innych przysposobione. Ze rząd nasz chce korzystać z opanowania Buenos Ayres. wątpić trudno; któż zgadnie, iak daleko posuniemy oręż zwycięzki, skoro G. Beresford i Popham odbierze posiłki Europeyskie i z Przygórka dobrey nadziei Miranda zaś w drugiey stronie Hiszpanów napadnie, który d. 24 lipca opuścił Trinitadę.

Lord Hawkesbury na fregacie z Dunes wypłynoł do Boulogne zmierzaiąc; niewiadomy cel podróży. Ciało Foxa bez żadney okazałości pogrzebione zostało; był obecny wyprowadzeniu X. Gallii, daiąc ten ostatni dowod szacunku przyiacielowi zmarłemu; Klub Wighs przysłał deputatów. Wymownie pochwalił Ministra Sheridan, wymownieysze było milczenie i łzy wielu Elektorów Westmunsterskich, którzy wspominaiąc słowa Foxa krótko przed zgonem powiedziane do otaczaiących przyiacioł: szczęśliwy umieram, was żałuię, nad własną i oyczyzny stratą płakali. Wyznał Sheridan, że Fox pragnoł pokoiem świat obdarzyć, śmierć zbawienne dzieło spoźniła.

Z 265 t. FS. znalezionych w Buenos Ayres G. Baird dostał 16 t. 600 iako naywyższy kommendant armii, 12 t. 700 Beresford iako namiestnik iego, tyleż Popham; każdy żołnierz po 22 FS. Lauderdale nie opuścił Paryża, wiele zakładów znacznych u nas przegrano; stawią dziś nowe, że Grey Lord Howick następca Foxa negocyacyą wkrótce przyprowadzi do końca pomyślnego. Lauderdale donosi, że Napoleon w tych d. pośpiesza do armii Niemieckiey. Popham ułatwiaiąc morski handel podbitych osad, cło i iszpańskie od 54 do 12 procentów zmnieyszył; rząd nasz uchwałę potwierdził, płótna wyłączaiąc, prócz Irlandzkich i Szkockich; wprowadzenie Murzyńskich niewolników zabronione.

Zawczora widzieliśmy poiedynek. G Tompesch krótki wzrok maiący, gdy przechadzał się w ogrodzie, niewinnym sposobem dotknoł się młodzieńca Richardson; od którego wnet wyzwany, dostał lekki postrzał; przeciwnik ciężko raniony życiem podobno przypłaci mniey uważną popędliwość.

PARYZ d. 23 Września. Poseł Ottomańskiey Porty Haleb Effendy miał audyencyą u Napoleona, donosząc iż iest przywołany do Constantinopola. W obozie pod Meudon i stolicy naszey prawie nie widać żołnierza; wszyscy ciągną do Niemiec, dla większego pośpiechu na wozach, nawet iazda. Mortier przyioł kommendę gwardyi. Murat przybyły z Dusseldorf, krótko bawiąc wyiechał ku Renowi; godzina wyiazdu Napoleona nie wiadoma: lecz długo nie będzie odwleczona. Dziś ma być w Senacie, i ogłosić skryte dotąd okoliczności polityczne narodu naszego. Ruszono regimenta niektóre z Boulogne, inne z wnętrznych departamentów; korpusowi grenadyerów G. Oudinot z Neufchatel do Szwabii przeyść kazano. Lekarze i Chirurgowie, lazarety i apteki polowe, artyllerya ciężka, ciągną do obozów Niemieckich.

Nowym wyrokiem Napoleon kazał zacząć opłatę wszelkich długów byłey RP Weneckiey Do Monarchy Pruskiego dwakroć w tych d. pisał. Politycy tuteysi dowodzić usiłuią. że nowey woyny uniknąć ieszcze możemy; że Elektor Hesse Cassel przymierza nie potwierdził, które poseł iego Waitz zawarł z Ministrem Haugwitz w Berlinie; że dwór Saski ma zupełną wolność zachowania oboiętności.

Senator Marszałek Perignon został Gubernatorom Parmy i Placencyi. Do gwardyi zaciągnąć kazano 2 nowe regimenta, Velites i Fizylierów. Konne półki rozłożone w departamentach Vosges i Meurthe za Ren poszły. Lauderdale po śmierci nawet Foxa został z nami; ponieważ trwaią nieprzerwanie negocyacye między nim a Ministrem Champagny i G. Clarke. mówią niektórzy, że blizki pokoy między Francyą i Anglią nie iest niepodobny. G. Marmont kommenderuiący w Dalmacyi przywołany iest do Bruxelles do nowych obowiązków.

Reforma narodu Zydowskiego zbliża się do końca. Odebrawszy odpowiedź na powtórne zapytania, kommisarze rządowi staneli pośrod zgromadzenia, i w obszerney mowie przełożyli, co czynić trzeba chcąc trafić do celu zamierzonego. Tym końcem ustanawia się rada naywyższa z 69 osob i Prezydenta złożona, pod imieniem starodawném Sanhedrin, która będzie otwarta d. 20 Pazdziernika. Zgromadzenie przychyliło się iednomyślnie do chęci rządowey; Sanhedrin zwołano na czas przeznaczony; 2 trzecie części onego dopełnią Rabinowie Francuzcy i Włoscy.

NEAPOL d. 5 Września. Powraca nakoniec do

Calabryi spokoyność; prowincya po wielu mieyscach zamieniona w głuchą pustynię, którą przebiegaiąc żołnierz zapalczywy, iuż nie znayduie przedmiotu prawie, na którymby zemstę wywierał. Same tylko dziś czynne są kommissye woyskowe, krew przelewaiąc obficie; wszystkie więzienia są napełnione, i ledwie ogarną obwinionych o przywiązanie i wierność dawnemu rządowi dochowaną statecznie. Między osądzonemi, i temi którzy wkrótce czekaią wyroku śmiertelnego, iest bardzo wiele duchownych osob. Chcąc ukrytych w Appeninie Calabrów pociągnąć rząd nowy do złożenia broni, amnestyą ogłosił: byleby w czasie zamierzonym do domu powracali. Anglików zapewne iuż niema na lądzie, wyiowszy zamek Scylla; poddała się Amantea po oddaleniu się G. Stuart d. 24 Sierpnia; w okolicy poymano 400 rokoszanów z tysiąca zbroynych. Massena ciągnie do Regio; Verdier, Regnier innych dywizyi wodzowie przebiegaią odlegleysze okolice.

Wkrótce ma wyniść opisanie całey kampanii. Tymczasem Francuzi zprowadzaią świeże woysko z Włoch północnych; 3 t. wkroczyły do Aversa, kilka półków do naszey stolicy; służyć maią na dopełnienie dawney armii, którey strata prawdziwa bardzo iest wielka w oblężeniu Gaety i odzyskaniu Calabryi; lecz podobno nigdy ogłoszona nie będzie. Józef Buonaparte zawczora odprawił rewią; stał pod bronią garnizon z 8 t. złożony, przy nim regimenta 3 gwardyi narodowey nowozaciężne. Z nieprzyiacielskiego woyska naydłużey trzymały się w Calabryi półki piesze Sycylliskie, Valdemone, Abruzzo, lecz nakoniec słysząc o ciągnieniu Masseny z Cosenza opuściły Cotrone, i siadły na okręta. Xiążęta Mondragone i Monteleone, którzy podczas rozruchu opuścili dobra swoie, powracaią do Calabryi; za ich przykładem idą drudzy obywatele znacznieysi, prawie wszyscy wsparcia od rządu potrzebuiąc.

AMSTERDAM d. 26 Września. Coraz większe iest podobieństwo blizkiey woyny. Napoleon d. 3 był w Senacie, stan rzeczy przekładaiąc, i natychmiast wyiechać miał do Moguncyi z wielo GG. za w yskiem Regimenta Batawskie i Francuzkie pod Zeyst zgromadzone opuściły oboz, mianowicie konne, pośpieszaiąc do Nimegi, za któremi dziś wychodzi piechota. Ludwik Buonaparte zwoływa wysokie stany na radę nadzwyczayną, ażeby myśliły o sposobach obrony pospolitey. W mieście naszém rząd postanowił zaciągnąć dług nowy 6 mill. złot. tyleż u innych miast Hollandyi na konieczną potrzebę narodu. Ludwik iutro do Zeyst wyieżdża; półki zprzymierzeńców zgromadzić się maią pod Wesel; kommendę naywyższą przyimuie Napoleon; armii iego prawe skrzydło i centrum składać się ma z dywizyi Augereau, i tey która ze Francyi iest spodziewana do Moguncyi; lewe z Batawów i dywizyi G. Michaud pod przewodnictwem Ludwika. Regimenta Niemieckie Waldeck i Saxe Gotha wzielone zostały do Batawskich; Officyerowie dawną rangę zachowali.

Ponieważ kray nasz z żołnierza zupełnie dziś iest ogołocony, rząd zalecił wszystkim prowincyom, ażeby iak nayrychley zciągniono milicye mieyskie. Wczora z brzegów Batawskich widzieliśmy Angielską flottę więcey 100 żaglów liczącą, która na północ płynęła. Słychać, iż Adm. Duckworth one prowadzi do Sundu. Lecz ponieważ odgłos iest wątpliwy, a nieprzyiaciel zdał się grozić kraiowi naszemu; kommenderuiący w porcie Flesingue G. Francuzki Monnet uczynił gotowość przeciw lądowaniu, do obywatelów Zelandyi dał odezwę, zalecaiąc ażeby się mieli na ostrożności, twierdze i miasta kraiu całego opatrzyli w żywność i wszelkie potrzeby do oblężenia długiego; naostatek ażeby w okolicach Flessingue zniesi ono natychmiast budynki, drzewa, słowem cokolwiek może zasłaniać nieprzyiacioł podchodzących do miasta, w odległości 300 sążni. Posłowie Duński i Portugalski w Hadze okazali nowe listy wierzytelne. W całey Hollandyi woienna postać: drogi i kanały okryte działami, ammunicyą, żywnością, które, nie iuż do brzegów Ems rzeki, lecz ku Renowi niższemu posyłamy; ku tey stronie ciągnąć pilnie kazano armii zprzymierzoney.

MUNCHEN d. 20 Września. Tu woynę za nieuchronną mamy, widząc nagłe do niey przygotowania. W kraiach Bawarskich wybieraią teraz 12 t. ludu na dopełnienie armii; między innemi formować kazano 2 nowe gwardyi regimenta, pieszy od 1200, konny od głów 600. Francuzi dywizyą Soult wysyłaiąc z Passau do wyższego Palatinatu, znacznie ią zmocnili; dziś liczy 35 t. żołnierza. W stolicy naszey, Auszpurgu, i innych miastach Bawaryi bawiącym młodzieńcom Włoskim, zalecono niemieszkaiąc powracać do oyczyzny, ażeby mogli zadość uczynić prawu o konskrypcyi woyskowey. Artyllerya Francuzka i ammunicya z Strasburga przez Ulm ciągnie w głąb Niemiec. Austryaccy ieńce w znaczney liczbie staneli na granicach oyczystych żaden uwolniony nie iest, czekaią ostatnich na to rozkazów.

MUNSTER d, 21 Września. G. Blucher kommendant woysk Pruskich w Westfalii wyiechał do Goettingi. W Bielefeld, Paderborn, Osnabruck założył wielkie magazyny; całą artylleryą postawił w pierwszém z miast wspomnianych. Dziś na czele dywizyi są GG Wedel, Brusewitz, Schenk, która dzieli się na 3 części, w Mark, Fryzyi wschodniey, Munster rozłożone. Erfurt utwierdzić pilnie kazano; kray okoliczny dostarczył 20 t. palissady. G. Kalckreuth z armią Pomorską nie przybędzie do nas; podobno przyłączy się do większey w Saxonii. Elektor Hesse Cassel ma wkrótce ogłosić poddanym swoim, iż w okolicznościach dzisieyszych, oboiętność nayściśleyszą zachować postanowił; tym końcem zgromadzić każe wszystkie regimenta i na granicach postawi, ażeby przeyść one nie godziło się nikomu, ieśli zapali się woyna w Niemczech nowa.

LIPSK d. 22 Września. Woyska Pruskie do Saxonii wprowadzone, rozłożyły się między Dreznem i górami; dotąd główna ich kwatera w stolicy była iutro do Freyberg ma być przeniesioną. Elektorskie regimenta straż przednią utrzymywać powinny. Król Pruski, z XX. Brunświckim i Saxe Weimar spodziewani w Dreznie, iakoteż Arcy X. Karol. W kraiu naszym snuią się szpiegi; zawczora poymano iednego, który rysował okolice Kesselsdorf, gdzie Fryderyk W. r. 1745 nad woyskiem Augusta 3 tryumfował.

HANAU d. 27 Września. Zawczora X. Prymas wiechał do Frankfortu, i z uroczystościami zwykłemi przyięty został. Wczora Murat przybył do Moguncyi; za którym wkrótce pośpiesza Talleyrand; do tegoż miasta weszła część gwardyi Francuzkiey wysłana z Paryża, za nią inne regimenta konne i piesze. W departamentach na lewym brzegu Renu położonych formować kazano gwardye narodowe, nikt z obywatelów lata przepisane maiących wolnym nie iest od służby; Marszałkowi Kellerman zlecono wykonanie ustawy. Napoleon przez Bruxelles dziś spodziewany w Moguncyi; gdzie podobno zabawi nie długo; na stacyach pocztowych w Niemczech po 90 koni trzymać dla niego w gotowości zalecono. 12 t. Francuzów którzy w mieście pomienionem Ren przeszli dawniey, nad rzeką Lahn rozłożono. Inne dywizye rękę podaią sobie od Wesel przez Ren niższy, wyższy; Frankonią; do Palatinatu. Davoust i Ney dotąd stoiący w Szwabii, ruszyli do brzegów Menu.